

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstva v poduk.

Ichaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenščaku (Knabenseminar). — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vracice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Z mesecem julijem začne „Slov. Gospodar“ drugo polletje; prosimo torej p. n. naročnike, ki so samo za pol leta bili naročnine poslali, naj ponovijo naročilo o pravem času, da ne pride nered v pripošiljanje.

Tudi novi naročniki se sprejemajo. Do konca leta znaša še naročnina 1 fl. 60 kr., do 1. oktobra pa 80 kr.

Naročnina, nova in zaostala, naj se nam pošlje po poštinih nakaznicah.

Upravištvu.

Na Velehradu.

Kolo časa suče se neprestano, še za trenutje ne postane. Djanja se vrše v času, pa tudi ginejo, le v spominu človeka, naroda živé, ako so z njima v kaki ožji zvezi. In kakor sapa vživi iskro pod žrjavico, kedar va-njo pihne, tako stopi človeku, narodu preteklo djanje včasih pred oči in se vzbudi s tem nekako v novo življenje.

Že je dobro 1000 let vtonilo v večno morje, kar sta ss. brata, Ciril in Metodij, sklenila svoje življenje na zemlji. S tem pa je tudi veliko tega, kar sta bila v blagor Slovanov storila, otemnelo ali se celo izgubilo. Drugi možje in deloma druga načela so obveljala. Malo pa bi bil že človek lahko rekel, da je v njuna groba, v Rimu in na Velehradu, se za vselej vleglo tudi njuno delovanje.

Častiti bralci že sicer vedo in mi jih torej samo prosimo, naj imajo pri naslednjih vrstah to-le pred očmi: Slovani niso vsi pod enim cesarjem, ampak eni so pod ruskim, drugi pod pruskim, tretji pa pod turskim ali našim; potlej večje število slovanskih ljudstev ne izpoznava sv. Očeta v Rimu za vidnega poglavarja sv. cerkve in živé tedaj, kakor pravimo v razkolniški ali pravoslavni cerkvi; in vsi ne pišemo in ne govorimo po vsem enako, vidi se nam pa vse eno, da smo si v rodu. To je naša nevolja ali je tako.

Toda narodni in ob enem verni možje po slovanskem svetu, da bi to vselej tako ostalo, — tega niso mogli verjeti. Radi so in se še zmirom tolažijo z mislijo, da še bodo, kar sta bila ss. brata tolikanj želela, vsa slovanska plemena kedaj z Rimom, pa tudi med seboj edina, z onim v sv. veri, med seboj pa vsaj po jeziku. Ali kje in kdo jim vpiha to iskrico, tlečo pod žrjavico ene krvi, v novo življenje? Na to vprašanje niso si vedeli odgovora in do te ure ga še ne ve nihče.

Nehoté se sicer vriva človeku misel, da se to izgodi ali vsaj začne lahko že letos na grobu sv. Metodija — na Velehradu; ali kar nas zadeva, imamo pač zadosti ljubezni do slovanstva, da želimo, nismo pa zadosti drzni, da upamo še to doživeti. Naša tla še za to niso ugodna.

To je sicer resnica, da se obhaja letos po celem slovanskem svetu tisočletni spomin ss. bratov in to skorej nič manj po pravoslavnih, kakor po katoliških krajih. Ravno tako je resnica, da se naši nasprotniki — vsi od kraja — bojé romanja Slovanov na Velehrad, katero se slovesno začne prihodnjo nedeljo, t. j. dne 5. jul. in trpi do dne 12. jul., tedaj celi teden. To nam kažejo zlobne laži, ki jih pošilja jim v svet postrežljivi brzojav, o mogočih in nemogočih boleznih, ki bi bile na Velehradu in v obližju. Da so one le v njih domišljiji, to se zna; ali ker je mogoče, da jih le kdo verjame in torej doma ostane, za to so jim prav in dobre.

Prazen je to strah naših nasprotnikov; ni še čas, da se zedinimo v sv. veri in še dalje smo od tega, da se zedinimo po jeziku. Tega si še tudi ne obeta noben Slovan od romanja na Velehrad; plevel, čije korenine stojé že sto in sto let na polju slovanstva, ne izruje se v enem dnevu. Za to delo je časa, moči in neugnane volje treba.

Kar čéjo letos slovanski romarji na Velehradu, to tedaj ne sega tako visoko — do zedinjenja. To še prepustimo času pa božji volji.

Kar pa to romanje javalino kaže, je to, da še živi v nas upanje, da se kedaj združimo v eno sv. vero in se bližamo čedalje bolj eni slovanski besedi.

Za oboje pa je treba, da se bolj in bolj izpoznamo in se torej živo čutimo za brate; tako pa si nadelamo pot, da se pokažemo svetu v nepredolgem času vsaj sinove ene matere — katoliške Slave.

(?)

Nekdaj in zdaj.

(Izviren dopis iz Ptuja.)

Nekoliko dni pred dnem 2. junija, t. j. pred volitvo poslanca za državni zbor, vzel sem iz škrinjice stare volilne oklice, katere hranim. Bila je prilika, da sem jih spet enkrat pregledal.

Pripetilo se je, da sem naletel na onega z dne 16. junija 1870, s katerim so „volilnim možem ptujskega in rogaškega okraja“, tedaj našim kmetom priporočali g. notarja Rodoška v izvolitev.

Volilo se je takrat tretjekrat, Slovenski kandidat bil je pokojni g. Herman. Opomniti moram pred vsem, da so takrat volilni oklic ptujski gospodje dr. Franc Strafella, Ignac Leskošek, Ivan Zima in Albin Pogačnik, tedaj, kakor pričajo njih imena, sami trdi Nemci izdali.

Oklic tiskan je nemški in slovenski, kar priča, da so takrat ptujski gospodje znali še slovenski in da so čutili potrebo s Slovenci govoriti slovenski.

Zadnjič tedaj za 14 let, niso imeli več kandidatov, niso napravili volilnega oklica niti nemškega, niti slovenskega. Tako hudo so v teku kratkih 14 let opešali in zaostali.

In kako mogočno še so pred 14 leti govorili in se slovenskim možem volilec grozili!

Tedanji oklic je imel štiri točke.

V prvej so izdelali duhovnike, češ, da se naj za volitve ne brigajo. Ko bi bili letos tako bedasto kvasili, pokazali bi jim bili škofov pastirski list.

V drugej točki spravili so se na naš slovenski jezik; tretja govori o nesreči, katera bi bila nas Slovence baje zadela, ko bi se ločili od Nemcev; četrta o potrebi, da stanuje poslanec sredi med svojimi volilci.

Vse te točke bile so, kakor je takrat volitev pokazala, nam Slovincem bob v steno. Toda naši protivniki so bili takrat baš tako zlobni in lisičje zviti, kakor danes; hlinili se so, resnico pačili, kakor še dandanes.

Da le eno omenim, kdo je bil kriv, da je moral gosp. Herman, ki je bil kot uradnik toliko marljiv in vesten, da se je naučil slovenskega jezika, ker je med Slovenci služboval, — iz Ptuja med Nemce v Borovje?

Tisti, katerim je bil na poti, in to so bili ptujski Nemci in nemčurji. Ali tedaj zvijska in zlobnost ni očitna? Hočem še povedati, kaj je z gospodi, ki so leta 1870 ponujali in vsiljevali Slovincem g. R. kot kandidata.

G. Pogačnik je umrl, Zima je oskrbnik posestev štajerske hranilnice, ležečih v Ptuj-skem okraju, Leskošek živi v mestu, ker ima domačijo sin, in dr. Strafella je suspendiran (odstavljen) advokat v Ptui. Ta mož je bil „bürgermeister“ pred večimi leti, zastopnik hranilnice, grajsčak itd., je zapovedoval Ptujčanom, ter je tlačil Slovence, kjerkoli mu je bila dana prilika. Nobeden teh še živečih gospodov ne bode več volilnih oklicev pošiljal nam Slovincem.

Dr. Strafella pa se je tudi zoper advokaška pravila pregrešil in se mu je zato pravica advokature vzela, povrh pa se je tudi njegova stvar izročila kazenski sodnji.

Sploh pa se mu godi hudo. Posestva so deloma že eksekutivno prodana; kar še jih ima, so polna dolgov. Zdaj celo Nemci nemajo več usmiljenja ž njim.

Krajske fužine „Sagor am Savestromme“ imele so neznatno trjatev proti njemu; po Nemcu dr. pl. Schrey-u v Ljubljani hoteli so Strafelli premično blago zarubiti; toda sodnijski sluga je poročal, da ničesar ni našel. Dr. Schrey poslužil se je potem proti njemu nove postave z dne 16. marca 1884, števil. 35 ter mu je pretela kajha, katere ga je le njegov sin s tem rešil, da je plačal dolg. Tako se podirajo stari stebri zakletega nasprotništva naroda slovenskega!

Zatorej ne vdajmo se!

Gospodarske stvari.

Gozd in njegov vpliv na kmetijstvo.

II. Gozdi se toraj počasnejše ogrevajo, pa tudi počasnejše razhlajujejo, oni se vedejo, kakor slabi toplotni sprevajavci in vplivajo na obnebje in vremeakega kraja liki morju. Zato ima gozdno obnebje, kakor otočno obnebje ne le mnogo vlažnosti, ampak tudi bolj ravnomerno toplino skozi leto. Zajedno pa je srednja letna toplotina v otočnem obnebjui in v gozdnem obnebjui nižje od one topline, ki jo ima brezgozdnata trdna zemlja.

V časih, ko so Rimljani po naših krajih posebno pa na Nemškem gospodovali, kjer je bilo pred 1800 leti še vse zaraščeno z gostim lesovjem, je ob reki Reni komaj črešnja zorela; tako nizka je bila takrat v tistih krajih še toplotina. Zdaj pa zori tam vinska trta, iz katere sadu se napravljajo najzlahotnejša porenka, moselska in nekarska vina, ki imajo ceno, o kateri mi Štajerski vinogradniki še san-